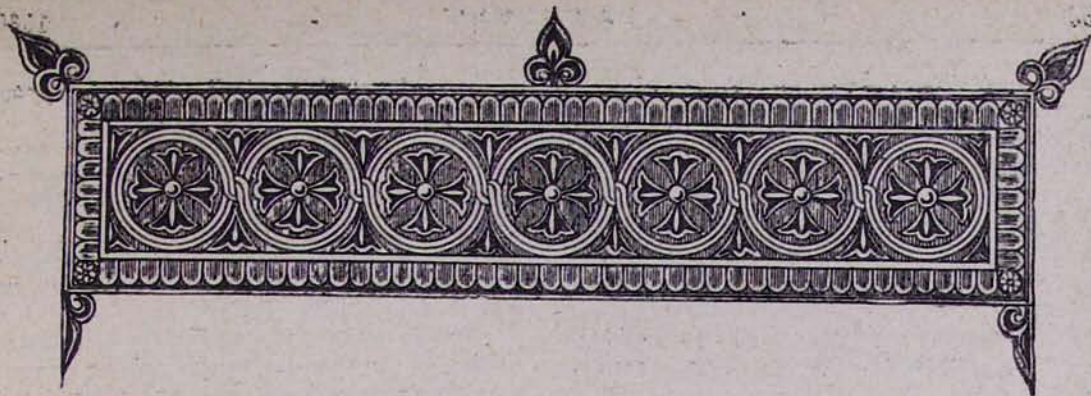

Ս Փ Յ Ո Ւ Ռ Ք Ո Ւ Մ

ՍՒՈՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

(Առաջնորդ հայոց Ամերիկայի)

ՄՐՏԱԳԻՆ ԿՈՋ ՄԵՐ ԹԵՄԻ ՍԻՐԵՑՑԱԼ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ*

Եկեղեցաշինութիւնը հայ ժողովուրդի առաքինի հատկանիշներէն մին է: Շինարար է մեր ժողովուրդը և ստեղծագործող. ուր որ գացեր է՝ շիներ է գեղեցիկ եկեղեցիներ, մշակութային շէնքեր և դպրոցներ, իսկ Հայ-րենիքին մեջ կառուցեր է աննման կոթողներ, հայ ճարտարապետութեան ինքնատիպ ոճով և կաթողիկէ գմբեթով հոյակերտ տաճարներ՝ նման Զվարթնոցի, Անիի և Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարներուն: Եթէ ուրիշ հին ազգեր իրենց պալատներով և բուրգերով կպարծենան, Հայ Ազգը իր վանքերով ու եկեղեցիներով կրնա պարծենալ, որոնք եղած են ոչ միայն հավատքի տաճարներ ու լուսի խորաններ, այլ նաև հայ մշակույթի ու կըր-

թութեան վառարաններ և իր գոյութեան անսասան ամրոցներ:

Հայ մշակույթի ամենէն կարկառուն ճյուղերն են հայ ճարտարապետութիւնն ու հայ երաժշտութիւնը, որոնք կրօնական դրոշմ ունին: Մեր մշակույթի ամենէն ուշագրավ կոթողը Հայ եկեղեցին է՝ իր կաթողիկէ գմբեթով և ուղղածիգ ու երկնամերձ կառուցով, իբրև կանգուն և կենդանի վկան հայ արվեստին:

Գաղթաշխարհի մեջ հայուն առաջին գործը եղած է միշտ շինել հայ եկեղեցին ու հայ դպրոցը՝ հավատքի ու մշակույթի գույգ տաճարները, որոնցմէ առաջինին մեջ կվառի Լուսավորչի կանթեղը և երկրորդին՝ մեջ՝ Ս. Մեսրոպի շահը:

Վերջին քառորդ դարու ընթացքին, Ամերիկայի մեջ բազմաթիւ եկեղեցիներ կառուցվեր են, իսկ Հարավային Ամերիկայի հայութիւնը կանգնած է երկու հոյակապ տաճարներ, մին Բուենոս-Այրեսի, և մյուսը՝ Սան Պաւլոյի մեջ:

Ամերիկայի հայութեան տարիներու երազը եղած է Նյու-Յորքի մեջ կանգնել Մայր Տաճարը և Մշակութային կեդրոնը: Ուրախ ենք, որ առաջնորդարանի գեղեցիկ շէնքը արդեն իսկ ավարտած է՝ Տիարաբերդյան Սարգիս և Հովհաննէս եղբայր իշխանական

* Առանձին գոհունակութեամբ արձագանքում ենք ԱՄՆ-ի Հայոց բարեխնամ առաջնորդ Տ. Սիոն արքեպիսկոպոսի և թեմի ազգային-եկեղեցական մարմինների ընդհանրապես ազգօգուտ և եկեղեցաշին գործունեութեանը և մանավանդ վերջին տարիներին կատարված եկեղեցաշինութեանը: Վերջերս Նյու-Յորքում ավարտվել է նոր առաջնորդարանի կառուցումը, իսկ շուտով կսկսվեն հայկական ոճով և կաթողիկէ գմբեթով Նյու-Յորքում Մայր Տաճարի և Մշակութային կենտրոնի կառուցման աշխատանքները, որոնք վառ վկայութիւնն են Ամերիկայի հայութեան եկեղեցասիրութեան և հայ մշակույթի հանգեպ չեմ գորգութեանը:— ԽՄԲ. ՔԷՋՄԻԱՄԻՆՆ ԱՄՍԱԳՐԻ:

նվիրատվությամբ, որոն համար մեր և պատվարժան թեմական խորհուրդի կողմն կհայտնենք սրտագին գնահատանք ու շնորհակալություն:

Նույնքան ուրախալի է, որ Մայր Տաճարի և Մշակութային կեդրոնի շինության ընդհանուր վարիչ և գանձապահ տիար Հայկ Գավուգճյանի անձնվեր ջանքերուն շնորհիվ՝ կյուլլապի կյուլպենկյան հիմնադրամեն կես միլիոն դոլլար խոստացված է Մշակութային կեդրոնի կառուցման համար, որ շուտով պիտի սկսի:

Արդ, կմնա այս ծրագրին ամենեն կարևորը և սրբազան կոթողը՝ Մայր Տաճարի շենքը, որ իր հայկական ճարտարապետական ինքնատիպ ոճով ու կաթողիկե գմբեթով պիտի ըլլա հավերժական ու պատվաբեր խորհրդանշանը հայ մշակույթին ու պարծանքը մեր նոր սերունդին: Մայր Տաճարը իր սրբազան կամարներուն տակ պիտի համախմբե մեր սիրասուն զավակները, և անոր սեղանին վրա մշտավառ պիտի պլպլա Լուսավորչի կանթեղը և իր լույսով լուսավորե մեր զավակներուն լուսակարոտ հոգին:

Ահա այս սրբազան նպատակին համար է, որ կոչ կուղղվի մեր թեմի բովանդակ հայության անխտիր, որպեսզի սրտաբուխ և ա-

ռատաձեռն նվիրատվություններով իրականացնեն այս նվիրական ծրագիրը:

Մայր Տաճարի շինության հանձնաժողովը, գլխավորությամբ իր անձնվեր ու պատվական ղեկավարին՝ տիար Հայկ Գավուգճյանի, նոր ծրագրով ու հավատքով գործի սկսած է, մեկ միլիոն դոլլարի հանգանակության արշավով մը գլուխ հանելու համար այս անհետաձգելի գործը:

Ուստի, այսու, սրտագինս հրավեր կուղղենք մեր բարեպաշտ ու զոհաբերող ժողովուրդին, որպեսզի անվերապահ սիրով տա իր լուծման և իշխանական նվերը այս աստվածահաճո գործին հաջողության համար:

«Եկայք շինեսցուք սուրբ վխորանն լուսոյ, քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի»:

Կօրհնենք Մայր Տաճարի և Մշակութային կեդրոնի պատվարժան հանձնաժողովի բոլոր ժրաջան անդամները և մեր թեմի հավատացյալ ժողովուրդը՝ մաղթելով ամենուն Աստուծոյ վարձատրությունը:

(ՆՅՈՒՅՈՐԲ, Ամերիկայի հայոց առաջնորդարանի պաշտոնաբերք «ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ» ամսագիր, № 9, հոկտեմբեր, 1959 թ.)

